
ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

№ 2 (3002)

СУБОТА 4 січня 2003 року

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

Фото Леоніда ДОБРОВОЛЬСЬКОГО (Укрінформ).

Учні Бородянської школи з поглибленим вивченням іноземних мов воліють проводити новорічні ранки на свіжому повітрі. Так, 2-А клас разом з Дідом Морозом і Снігурочкою водили танок навколо ялинки в лісі, неподалік школи. На дітей більше враження справили не традиційні цукерки та подарунки, а підсмажені на вогнищі сосиски.

Крим буде з бюджетом

Проект бюджету Автономної Республіки Крим на 2003 рік може бути затверджено під час лютневої сесії Верховної Ради автономії. Таку думку висловив голова постійної комісії кримського парламенту з економічної, бюджетно-фінансової і податкової політики Андрій Припутників, **повідомляє прес-служба Ради міністрів Криму**. Перед цим, за його словами, наприкінці січня у Верховній Раді АРК відбудуться депутатські слухання з проекту республіканського бюджету.

Друга сесія Верховної Ради Криму завершила свою роботу 18 грудня 2002 року. Згідно з рішенням президії третя сесія кримського парламенту розпочнеться 19 лютого 2003 року.

Світовим велетам автопрому можуть перекрити доступ в Україну

Їх виштовхують під прикриттям державних інтересів?

Сьогодні в Україні починає розвиватися автомобілебудівний ринок. Уже не тільки «АвтоЗАЗ» випускає автомобілі українського виробництва. В Україні налагоджено випуск і російських ВАЗів, і чеських «Шкод». І купівля авто власного складання, звичайно, доступніша, оскільки вони дешевші за імпортні варіанти, хоча й не поступаються їм у якості. Державна політика України спрямована нині на те, щоб підвищувати роль бізнес-асоціацій в обговоренні економічної політики та ухваленні рішень.

(Закінчення на 2-й стор.).

КАРТИННА ГАЛЕРЕЯ

Феодосій Гуменюк (Нар. 1941р.)

Парубки колядують (1990 р.)

Папір, акварель.

ВІТАЄМО!

Козацькому роду нема переводу

Хокей. У попередньому числі нашої газети ми писали, що юніорська збірна України (U-20) під орудою надійних у минулому оборонців київського «Сокола», а нині знаних наставників хокейної юні Сергія Лубніна та Анатолія Доніки, гідно виступила на чемпіонаті світу в Алмати (Казахстан).

Українці з п'яти поєдинків виграли чотири, а з господарями — казахами — зіграли внічию (3:3). Хоча за шість хвилин до фінальної сирени наша збірна вела перед — 3:1. Проте арбітри «майстерно» довели справу до потрібного результату і позбавили наших хлопців законного виграшу.

(Закінчення на 2-й стор.).

СТИХІЯ

Підступна ожеледиця

Більш як 300 постраждалих від несподіваної ожеледиці, яка настала відразу після дощу і відлиги, — такий невтішний підсумок перших днів нового року в Чернігові. Хоч пройжджу частину вулиць комунальники посипали відповідними хімречовинами, та через брак бюджетних коштів їх не вистачило на тротуари. Тож багато чернігівців, які поспішали до своїх підприємств та установ, дістали переломи, вивихи, черепно-мозкові травми. У лікарнях утворилися довгі черги. Тисячі людей запізнилися на роботу. Мороз, на жаль, тримає міцну льодову кірку й досі.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Прикмети дня

- Якщо на Різдво буде багато бурульок понад стріхою, то вродить ярина, особливо ячмінь.
- На деревах рясний іній — защедрять озимі.
- В який день випало Різдво — в такий день треба починати жнива.
- Якщо сонячний день — дорід на хліб.
- На Різдво йде сніг — заврожаються озимі.

«Сніжна королева-2002» живе в Луцьку

За казковою традицією напередодні Різдвяних свят у Києві відбувся четвертий український шоу-конкурс краси і модельного мистецтва «Сніжна королева-2002».

Вісім дівчат з різних міст України виборювали це почесне звання.

«Сніжною королевою» стала одинадцятикласниця Марія Наумова з Луцька. Їй вручено корону з коштовного металу і каміння. Також Марії дістався титул «Міс «Північне сяйво», яким журі відзначило весільне плаття, представлене київською фірмою «Юнона». Конкурсантки також продемонстрували і «теплу» колекцію одягу із вовни альпака, шкіри, а також білизну та косметику.

Ольга ОНИЩЕНКО.

Святкові сюрпризи

Перед Різдвом Христовим діти-сироти із Костопільського, Березнівського і Сарненського районів Рівненської області отримали подарунки від народного депутата України Миколи Шершуна. Понад 300 з них, а також обдаровані діти у дні зимових канікул побувають на Президентській ялинці в Києві. Ця поїздка теж організована і профінансована депутатом.

Олександра ЮРКОВА.

У КОМІТЕТАХ ВР

Держава — по своє

Робоча група Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій опрацьовує до другого читання проект закону про управління об'єктами державної власності. **Як повідомляє Інформуправління ВР**, від народних депутатів надійшло майже 60 пропозицій до цього законодавчого акта. За словами народного депутата Олега Царьова, практичне значення проекту закону полягає у створенні чіткої системи управління державною власністю. Зокрема, в законопроекті виписано повноваження стосовно реалізації прав держави як власника об'єктів державної власності.

Крім традиційних суб'єктів управління, пропонується ввести новий суб'єкт управління — господарські структури — юридичні особи різних організаційно-правових форм, створені за рішенням Кабінету Міністрів, які на умовах господарського розрахунку здійснюють управління об'єктами державної власності.

Потерпілим від терактів

Комітет Верховної Ради з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності рекомендував парламенту розглянути у першому читанні проект закону про статус і соціальний захист громадян, які потерпіли внаслідок терористичного акту або диверсії, внесений народним депутатом Ольгою Гінзбург.

Як повідомляє Інформуправління ВР, законопроектом пропонується встановити категорії осіб, які потерпіли внаслідок теракту або диверсії, і надавати компенсації та пільги таким особам та членам сім'ї потерпілого в разі його смерті. Документом передбачено фінансування виплат із коштів резервного фонду Кабінету Міністрів на поховання загиблих у результаті терористичного акту чи диверсії; виплати одноразової допомоги потерпілим особам, у розмірі 100 прожиткових мінімумів для осіб, що втратили працездатність; на відновлення здоров'я у повному обсязі.

Нова Рада і засади?

Комітет з питань правової політики рекомендує парламенту прийняти за основу проект закону «Про визначення Верховною Радою України засад внутрішньої і зовнішньої політики України», поданий народним депутатом Олександром Морозом. Законопроект, зокрема, пропонує, щоб Верховна Рада України кожного нового скликання у перший рік терміну своїх повноважень приймала рішення, яким визначала засади внутрішньої і зовнішньої політики України або підтверджувала засади, прийняті парламентом попереднього скликання.

Проект пропонує вважати засади внутрішньої і зовнішньої політики «актом Верховної Ради України, який визначає вищі державні пріоритети». Засади внутрішньої і зовнішньої політики згідно з законопроектом є обов'язковими під час формування правової системи України, визначення концепцій законів, державної програми економічного і соціального розвитку України, загальнодержавних програм, прийняття рішень щодо схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України, затвердження Державного бюджету України та укладення міжнародних договорів України, **повідомляє Інформуправління ВР.**

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

СУСПІЛЬСТВО

На Святвечір обереги — дідух, часник, сіно...

РІЗДВЯНІ ІСТОРІЇ

Мабуть, у кожної людини є яскраві спогади про Різдво і власні версії його святкування. А народні депутати України від Українського народного руху вирішили поділитися ними.

Ігор ЮХНОВСЬКИЙ:

— Різдво в нашій родині завжди було велике свято. Воно починалося зі святої вечері, обов'язково з кутею та дванадцятьма стравами. Це передусім вареники з капустою та грибами, присмачені олією, засмажена з цибулею риба та інші страви. Коли мої діти були малі, я звичайно вдягався в Діда Мороза — брав у дружини велику білу шубу, прилаштовував бороду і роздавав дітям подарунки. Дітвора завжди кланялася й дякувала Дідові Морозу. Але одного разу мій син низько вклонився, побачив черевики і запитав матір: «Мамо, а чому в Діда Мороза такі самі черевики, як у батька?».

Сергій ОЛЕКСІЮК:

— Напередодні Різдва вносили дідуха в хату, під святкову скатертину стелили сіно, а по кутках столу клали часник — для запоруки врожаю та як оберіг від злих духів. Усі страви подавали на стіл у певній послідовності. Наприкінці — кутю. Хоч би де ми жили, — чи в Казахстані, куди родину вислали за зв'язок батьків з ОУН і де я провів перші сім років життя, чи в Україні, — ми завжди святкували Різдво. За радянської влади на селах були так звані «заградительные отряды», які ловили дітей під час колядування, а потім обговорювали їхню поведінку на батьківських зборах.

Ігор ТАРАСЮК:

— У нашій сім'ї Різдво святкують дуже консервативно. На цьому святі діти й батьки неодмінно мають бути разом. Ми сідали за стіл, батько читав молитву. Зберегли цю традицію досі. Я виріс у радянські часи, але після сімейної вечері батьки відпускали нас колядувати. Давали по 20—30 копійок і ніколи не забирали їх, то були наші кишенькові гроші на розваги. А під час колядування могли заробити аж п'ять-шість карбованців.

Юрій ШИРКО:

— На Різдво ми всі приїжджаємо до батьківської хати. На Святвечір завжди дотримувалися стародавніх традицій — це була пісна вечеря, яка складалася зі страв із сушеної риби, грибів, капусти і, звичайно, куті. Неодмінним атрибутом цього вечора є дідух, який в'язали з колосків жита чи вівса. На Різдво всі вставали о п'ятій ранку і йшли до церкви на службу. Після служби починався різдвяний сніданок — за святковим столом збиралася вся родина. А потім усі чекали колядників — зранку дітей, у післяобідню пору — хористів. Це вважалося добрим знаком і свідченням того, що родина доброчесна і поважана серед місцевої громади. Ввечері зазвичай обмінювалися «родинними походами»: є така традиція — на Різдво діти обов'язково мають відвідати обох батьків, а хрещені батьки — хрещеників.

Валерій АСАДЧЕВ:

— У дитинстві, коли я жив у бабусі в невеличкому містечку Радуль, головною розвагою свят були колядування-щедрування, а в студентські роки — «капусник». Готували його заздалегідь, але завжди він був приємною несподіванкою, адже під час його проведення траплялися різні веселі і курйозні речі. Тепер і Різдво, і Новий рік для мене — насамперед добра нагода присвятити час своїм найдорожчим людям. Цього дня ми зазвичай разом збираємося за великим столом, спілкуємося, жартуємо, куштуємо мій фірмовий «наполеон», співаємо різдвяних пісень (улюблена, звісно, «Христос народився, славімо його!»). А от поколядувати, як у дитинстві, в Києві ніяк не зберуся!

Записали Ірина ЛЯННА, Олександр БАБАК, Тетяна ЦИБА.

ФОТОФАКТ

Будинок уряду України відтепер має власний надійний і сучасний телефонний зв'язок. Державний секретар Кабінету Міністрів Володимир Яцуба урочисто відкрив першу чергу цифрової АТС на дві тисячі номерів, яка обслуговуватиме державний апарат.

На знімку: провідний інженер Ігор Малахов спостерігає за роботою станції.

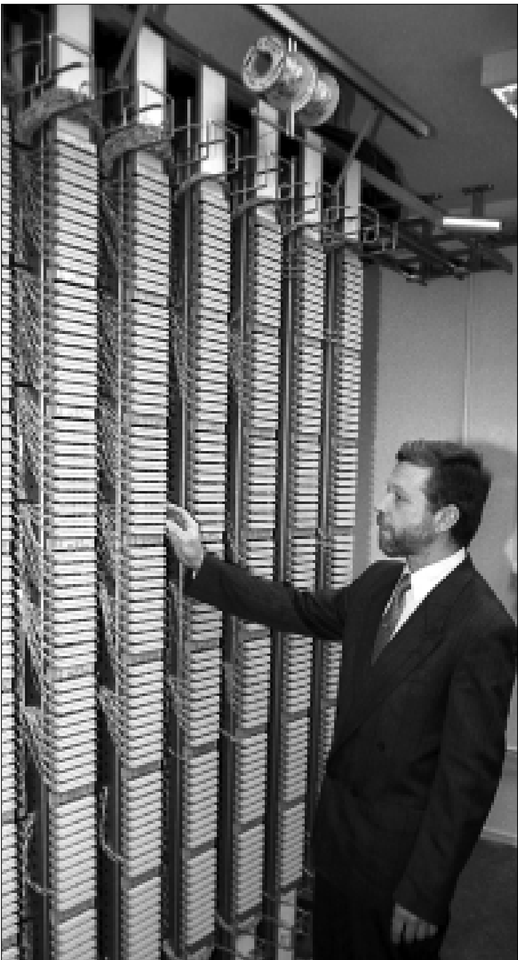

Фото Володимира САМОХОЦЬКОГО (Укрінформ).

ВІТАЄМО!

Козацькому роду нема переводу

(Початок на 1-й стор.).

Важко було повірити, що все закінчиться справедливо. Але юнацький максималізм і бажання діяти безкомпромісно перевернули все з ніг на голову. Амбітні та добре вишколені японці переграли господарів (6:2) і відтіснили їх на третє місце. А перше справедливо дісталося збірній України, яка в наступному сезоні виступатиме у вищому дивізіоні.

Не варто, либонь, розповідати про казкові умови, створені для підготовки хокейної зміни в Японії, Франції, Італії і навіть Хорватії. Наша юнь лише мріє про таке життя. Та попри все грає гідно. Багато з наших, незважаючи на юний вік, як уже було зазначено, виступають у зарубіжних клубах. Воістину немає переводу козацькому роду. Свідчення цього — виступ нашої юніорської збірної в Казахстані.

А ще це відповідь тим чиновним панам, які відносять хокей до непріоритетних видів спорту. Треба було їм завітати до столичного Палацу спорту, коли там у грудні минулого року відбувався європейський турнір національних збірних «Європейський хокейний виклик». Яблуку не було де впасти. Отож дуже сумніваюся, що вони здолали б міліцейське оточення. І нехай усвідомлять недоброзичливці, що цю віддану й непідробну любов українців до хокею нікому не заборонити. Шкода лише, що втрачаємо час...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Світовим велетам автопрому можуть перекрити доступ в Україну

Їх виштовхують під прикриттям державних інтересів?

(Початок на 1-й стор.).

У зв'язку з цим Міністр економіки і з питань європейської інтеграції Валерій Хорошковський заявив, що уряд сприятиме створенню умов для рівної конкуренції, і особливо різко реагуватиме на спроби дискримінації нових вітчизняних виробництв.

Нині світові автомобільні велети знову, як і 1994—1995 років, приділяють особливу увагу Україні. Тепер вже як потенційному плацдарму для поступу на ринок СНД. Це забезпечить країні не лише значні надходження в бюджет, а й нові робочі місця і можливість вже через 2—3 роки їздити на недорогих «Фольксвагенах», «Тойотах» і «Пежо» українського виробництва. Але це взаємовигідне співробітництво нині під загрозою — 24 грудня парламент ухвалив поправку до Закону «Про єдиний митний тариф», яка робить виробництво іномарок в Україні нерентабельним і значно збільшує їхню вартість. Суть цієї поправки в тому, що віднині на імпорт до спеціальної економічної зони (а саме до Закарпаття, де виробляються автомобілі «Шкода») комплектувальних з Європи накладено додаткове мито, а завезення туди машинокомплектів і наступне складання автомобілів подорожчають на 20 відсотків, що ставить різних українських автовиробників у нерівні умови. Нагадаємо, що ввезення в Україну комплектувальних для ВАЗів з Росії оподатковуються нульовим митом відповідно до чинних домовленостей з Росією, а «АвтоЗАЗ-Деу» взагалі має величезні пільги згідно зі спеціальним законодавством.

Діяльність «АвтоЗАЗ-Деу» варта окремої розмови: підприємство крім випуску українських «Таврій» і «Славут» веде великовузлове складання автомобілів фірми «Деу», не сплачуючи до бюджету податків і не розвиваючи виробництво. Однак політика нашої держави продовжує підтримувати такий стан речей, як і колись, керуючись тією тезою, що у нас в державі лише один вітчизняний товаровиробник. Але ж насправді в Україні вже є декілька вітчизняних виробників, і за всіма правилами цивілізованого ринку для здійснення їхньої діяльності необхідні умови рівної конкуренції. У зв'язку з цим керівництву нашої держави необхідно реально дотримуватися основної лінії в політиці розвитку ринку автопрому: привести законодавство у відповідність до проголошеного курсу інтеграції до ЕС і вступу до СОТ (створити умови рівної конкуренції для всіх автовиробників), а не робити кроки назустріч повторній ізоляції нашої держави від світового автопрому (як це вже було зроблено 1997 року під час ухвалення закону про пільги «АвтоЗАЗу»).

На користь рішення про створення в Україні потужної автомобільної промисловості виступає й світова кон'юнктура, котра сприяє будівництву в нашій державі заводів провідних світових автовелетів. Це спричинено насамперед тим, що світові концерни бажають створити виробництво, яке забезпечувало б продукцією ринок країн СНД. Продиктована тиском вітчизняних виробників жорстка позиція Росії, яка закрила шлях до себе світовим автовелетам, підштовхнула останніх до того, що вони почали шукати нові ринки в країнах СНД. Уже в січні 2003 року Україну відвідає глава правління концерну «Шкода-Авто», а наприкінці березня очікують делегацію концерну «Фольксваген» для проведення переговорів про створення великих автомобільних виробництв в Україні. Будівництво нових заводів дасть нові робочі місця, забезпечить наших громадян гідною заробітною платнею, наповнить бюджет багатомільйонними надходженнями, які знову-таки підвищать соціальну захищеність українців.

Якщо зазначена поправка набуде чинності, Україна може не лише втратити наявні виробництва, а й потенційних інвесторів, таких як «Рено», «Фольксваген», «Ауді» тощо, які в свою чергу вже провели перший етап переговорів про розміщення своїх виробництв в Україні. А оскільки на ринку СНД ці концерни все одно працюватимуть, то вони знайдуть інші країни для вкладання інвестицій. Зробимо уточнення, що всі світові автовелети починають входити на ринок кожної держави саме з великовузлового складання авто і виробництва матеріалів та комплектувальних, згодом переходячи на будівництво заводів повного циклу виробництва. І нині стартовим майданчиком для такого розвитку стало саме Закарпаття. Підприємства «Єврокар», що виробляє автомобілі «Шкода», «Язакі» та «Леоні», котрі займаються виробництвом електрообладнання для авто, є «першими ластівками» перетворення України на потужну автомобільну державу. В разі продовження такого співробітництва зі світовими автомобільними компаніями вже за рік-півтора Україна отримає понад 420 млн. доларів іноземних інвестицій і майже 180 тисяч нових робочих місць, до того ж надалі ці цифри зростатимуть. А вже за 2—3 роки Україна матиме шанс стати автомобільним центром усього СНД і країн Чорноморського басейну, отримуючи чималий зиск від експорту автомобілів до цих країн.

Ми не стверджуватимемо, що обов'язковою умовою входження автомобільних велетів на український ринок є пільги на ввезення машинокомплектів для складання автомобілів. Враховуючи, що під час вступу до СОТ від усіх пільг доведеться відмовитися. Але в цьому випадку неприпустимим є різке погіршення умов роботи одних підприємств на тлі надання безпрецедентних пільг іншим. Всі підприємства на ринку мають бути в рівних умовах. Оскільки рівні умови конкуренції — одна з ключових засад Світової організації торгівлі. Конкуренція на ринку має бути чесною, і не можна, прикриваючись випуском українських «Таврій», займатися таким самим великовузловим складанням іноземних авто (зокрема, «Деу», «Мерседес», «Опель»), як це роблять на «АвтоЗАЗі». Водночас інші українські виробники автомобілів із західних машинокомплектів зобов'язані сплачувати як спеціальні збори і мито майже 40 відсотків від початкової вартості вузлів, що ввозять. Така політика держави дискримінує вітчизняні автоскладальні підприємства, а «АвтоЗАЗ» перетворила на монополіста, який не виправдовує зобов'язання, котрі на нього покладено. За шість років пільгової діяльності підприємство не збільшило виробництво і навіть не вийшло на заплановані його обсяги. Що отримує від цього бюджет, чому завод знову вимагає нові пільги?

Якщо не буде переглянуто політику запровадження мита, Україна вдруге ризикує залишитися за бортом світового автопрому. Як і 1997 року, коли через надання «АвтоЗАЗові» пільг та закриттям таким чином автомобільного ринку України для західних компаній, автомобільні заводи провідних західних автовелетів було збудовано не в Україні, а в Чехії, Словаччині та Польщі. Цього разу автовелети також можуть перевести власний інтерес із України на інші держави СНД чи Східної Європи, залишивши нас в ізоляції ще на 6—7 років. І реальні інвестиції знову обминуть вітчизняну автомобільну промисловість.

Автомобільні ділери нині роблять усе можливе, щоб займатися не лише імпортом готових автомобілів, а й відкривати заводи з виробництва авто в Україні. За сприятливих умов розвитку вітчизняного автопрому з участю західних автомобільних концернів до бюджету країни почнуть надходити реальні гроші, а наші співвітчизники отримають робочі місця. Важливе й те, що кожен з нас зможе придбати недороге авто улюбленої марки, на якому буде написано «Зроблено в Україні».

Для цього Президенту України необхідно вжити право вето щодо поправки до Закону «Про єдиний митний тариф», що дасть змогу Україні стати по-справжньому автомобільною державою, і автомобільна промисловість нарешті почне приносити доходи за рахунок нових виробництв. Інакше (якщо Президент підпише поправку) українці й надалі змушені будуть купувати «Таврії» і корейські «Деу». Навряд чи це вигідно і державній скарбниці, і пересічним громадянам.

У НОМЕР

Розшифровано дані «чорних скриньок»

українського Ан-140, що зазнав у іранському небі авіакатастрофи. Про це заявив генеральний директор Харківського авіазаводу Павло Науменко. На його думку, висновки іранської сторони, в яких головною причиною катастрофи названо помилку пілотів, передчасні. До завершення роботи міждержавної комісії України, Росії та Ірану жодні заяви і версії не слід і неможливо розглядати як достовірну інформацію, підкреслив директор авіазаводу.

Павло Науменко також запевнив пресу, що списувати вину на загиблий екіпаж без будь-яких на те підстав ніхто не збирається. Першочерговим обов'язком є увага до родин загиблих.

Рішенням Президента та уряду України на спеціальний рахунок у Харківському казначействі вже надійшло 2 мільйони гривень. По п'ять тисяч гривень почали виплачувати сім'ям загиблих Харківська облдержадміністрація та міськвиконком Харкова. Триває робота з оформлення страхових відшкодувань з рахунків страхових компаній у сумі 20 тисяч доларів США правонаступникам кожного із загиблих у авіаційній катастрофі.

Своїми міркуваннями про можливу причину загибелі Ан-140 діляться й деякі харківські пілоти, котрі літали в іранському небі і приземлялися в тамтешніх аеропортах. Вони кажуть про те, що іранські авіадиспетчерські служби оснащено застарілим обладнанням, на яке льотчикам, як правило, особливо розраховувати не доводиться. Але все це, підкреслюю, поки що лише хоча й авторитетна, але особиста думка осіб, причетних до авіації.

Водночас Павло Науменко заявив, що жодну з програм Харківського державного авіапідприємства не буде згорнуто. Вже призначено нових керівників департаментів. Наприкінці січня зійде з конвеєра четвертий серійний Ан-140, який буде передано «Одеським авіалініям». У лютому літак представлять на міжнародних аерокосмічних салонах в Індії та Австралії.

Микола КОСИЙ.

Харків.

ФОТОФАКТ

В останній день минулого року біля станції Колодяжне, що в Дзержинському районі Житомирщини, через несправну буксу зійшло з рейок 20 вагонів з нафтопродуктами та лісоматеріалом. Пальне з розбитих цистерн загорілося. Гасіння пожежі ускладнювали сильний мороз і та обставина, що далеко було до води.

Олексій КАВУН.

«Мамо, а чому в Діда Мороза такі самі черевики, як у батька?»

Півники й пряники із сиру і кераміки

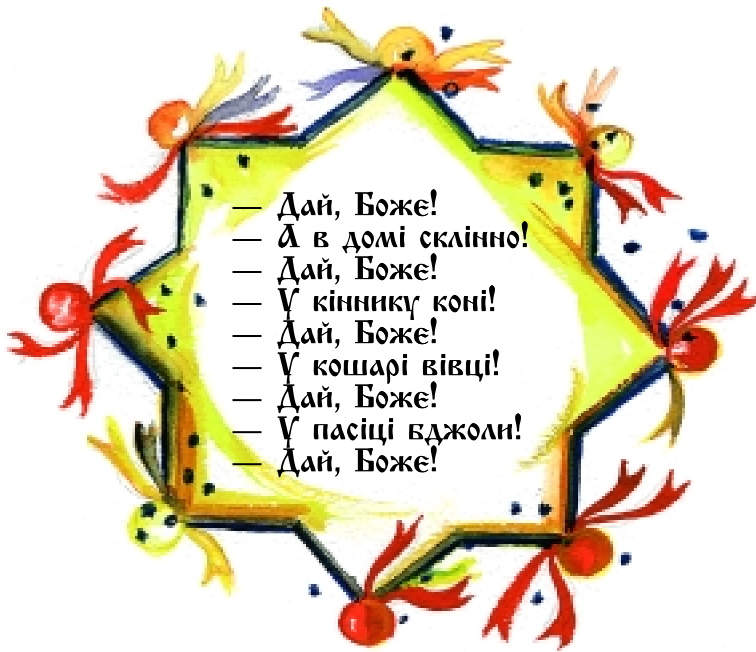
У Національному музеї Тараса Шевченка триває третя виставка «Українська традиційна іграшка та лялька». Автор ідеї виставки етнограф Олексій Доля поділяє іграшки на ігрові, ритуальні, колекційні, сувенірні, театральні та авторські. На виставці представлені всі.

У чотирьох залах розташувалося понад 800 іграшок —півники, ляльки, коники, пряники. Іграшки з тіста, сиру, кераміки, льону, дерева. Серед них є й такі, якими наші прабабусі бавилися ще наприкінці XIX століття. Це ляльки-мотанки із колекції Марка Грушевського, рідного брата Михайла Грушевського. Кумедних керамічних звірят створили діти, вихованці «Народної дитячої студії». Все, представлене на виставці, зібрано ентузіастами. На жаль, по всій Україні їх лишилося одиниці.

Відкриваючи експозицію, заступник директора музею Тетяна Андрушенко сказала, що справді народна іграшка — жива, добра. Тому що вона не штучна, зроблена із живого матеріалу. Вона увібрала людське тепло і душу. Це особливо відчувається в порівнянні із конвеєрними іграшками, які нині панують на нашому ринку. Вони агресивні, а зазвичай ще й екологічно небезпечні.

Українська народна іграшка житиме в музеї Шевченка до 26 січня 2003 року.

Богдан МАСЛЯНИК.
Фото автора.

НА ЖИТЕЙСЬКИХ ПЕРЕХРЕСТЯХ

На Різдво таки трапляються дива...

Обабіч лісової дороги одинокий чоловік мерзне-голосує. Я їхав «Таврією» сам і тому натиснув на гальма: гріх не підвести натрудженого сільчанина, який вирушив кудись у справах.

— Сідайте, будь ласка.

За хвилину вже жалкував, що пожалів попутника. Від перших його щиросердно сказаних слів мурашки пробігли по тілу:

— Я оце з Коростеня, з колонії. Дали 5 гривень 74 копійки на проїзд. Так з Житомирської області за них лише до Києва дістався...

«Ну і діла, — подумки вилаяв себе за безпечність,—тепер не знати, що від цього типа чекати в дорозі. Треба мені таке нещастя». Попереду — лісові масиви, майже немає на трасі транспорту. І я один на один з людиною, яку життя, схоже, викинуло на узбіччя: на обличчі шрам, шкіра якась вигоріла, вигрубіла. Не збагнеш, якого віку. Простенька, благенька, з чужого плеча курточка.

— Я нікого не вбивав, — наче відчув мої невеселі думки незнайомець і винувато виправдався щербатими зубами: — Вкрав хомута на фермі. Три роки і три місяці суворого режиму дали!

— Щось багато, — зауважив я. — За таке стільки не дають.

— Ваша правда,— згодився він.

— Мабуть, уже перед цим сиділи?

— Та було... У 1990 році по п'янці «позичив» чужого мотоцикла. Дали умовний строк. А у 1996 році за крадіжку курки перший строк відбув.

Розговорилися. Рецидивіст повертався у с. Чорнотичі Сосницького району «на перекладних»: 150 кілометрів від Києва до Чернігова, а з останнього до свого села майже така сама відстань. Я здивувався, що якраз у Новоріччя 2003 року в Олександра Грищенка 40-літній ювілей, бо він далеко старший на вигляд. Видно, що перед колонією добре випивав. Через те й відсидів чимало років за гратами.

— Удома чекає хто?

— Дружина і двоє діток. Вони у її батьків зараз.

— Що робитимете?

— Хату треба відремонтувати, бо стояла пусткою —вікна, кажуть, побили...

— Знову почнете випивати?

— Та ні, вже переконався: горілка до добра не доведе. Брата вона в могилу звела.

— У Чорнотичах для вас після колонії навряд чи знайдеться яка робота.

— Для мене? Та я ж тракторист. У лісництво можу піти.

— Ой, не вірю, навряд чи вас там чекають...

— Та людям і дрова можу рубати. Якось зароблятиму.

Подальший мій маршрут пролягав в інше місце, і я висадив на роздоріжжі чоловіка, побажавши йому все почати по-новому, аби вже ніколи не мати справи з правосуддям. Він знову став на трасу голосувати.

Через кілька днів я проїжджав Чорнотичі і вирішив поцікавитися буттям мого мимовільного попутника. Хотілося переговорити з його дружиною, дітьми, поцікавитися, як зустріли батька і чоловіка, що вирішили робити далі, чи зустрічатимуть у злагоді Різдво. На мене чекала несподівана новина. А напередодні ще важча — О. Грищенка. Як з'ясувалося, дружина Олександра Катерина, поки чоловік відбував термін ув'язнення, зовсім недавно зійшлася з іншим парубком і перебралася з дітьми жити до нього в сусіднє село...

Отакі, як мовиться, невеселі житейські хомути перед Новим роком.

Утім, на Різдво трапляються таки дива...

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

На знімку: куди підвезе Олександра Грищенка 2003 рік?

Фото автора.

Вірші — як молитва

КАЛЕНДАР

6 січня 2003 року, Василеві СТУСУ виповнилося б 65 років. За великим рахунком, серед нас не дуже багато людей, котрі мають право з цієї нагоди говорити якісь слова на зразок «Ах, який він був! Ах, якби він дожив!» Найкраще для його пам'яті — розгорнути сьогодні якусь із його книг і прочитати першого, який трапиться, вірша. Приміром, оцього:

Господи, гніву
 пречистого
благаю — не май за зле.
Де не стоятиму — вистою.
Спасибі за те, що мале
людське життя,
 хоч надією
довжу його в віки.
Вірою тугу розвіюю,
щоб був я завжди такий,
яким мене мати родила
і благословила в світи.
І добре, що не зуміла
 мене од біди вберегти.

Враження таке, що навіть у віршах він не шукав затишку й заспокоєння для змученої душі. Це написано на початку 1972-го. Весною того самого року поета запроторили до Павлівської лікарні. В тексті психіатричної експертизи поміж іншого було написано: «патологически честен». Сказано майже правду. Принаймні останнє слово змінювати не доводиться. Він був чесним. Перед словом і перед собою.

Він загинув у карцері мордовського табору ВС 389/36 уже за часів горбачовської перебудови. Трохи не дожив до своїх сорока семи літ. Пом'янемо його — його ж віршами. В них не було неправди.

Аттила МОГИЛЬНИЙ.

Колумб називав її «Дитинкою»

Газета «Голос України» вже розповідала про чудові моделі давніх вітрильників В'ячеслава Козака. Майстерність луганчанина змусила дивуватися суддів престижних чемпіонатів, з яких В'ячеслав завжди повертався із золотими та срібними медалями переможця. Цього разу майстер знову здивував своїм мистецтвом. Перший, кому він показав свою нову роботу, був власний кореспондент «Голосу України» в Луганській області.

Ця мініатюрна модель одного із трьох кораблів Христофора Колумба, що брали участь у його першій експедиції до берегів Америки. Маючи завдовжки майже 80 мм, завширшки 30 мм та заввишки 92 мм, модель складається з більш як 1500 деталей. Самих лише цвяхів-штифтів по лівому та правому бортах, якими кріпиться обшивка, понад 850 штук! Можна сказати, що в корпункті газети відбулася перша презентація цієї іспанської каравели «Санта-Клара», відтвореної через багато століть у сухопутному Луганську.

***

— Техніка виготовлення такої мініатюрної роботи мені здається особливо складною.

— Ви маєте рацію. Складність передовсім у тому, що деталі, з яких складається модель, неможливо зафіксувати в руці. Роль фіксатора замість руки виконують затискачі різних конструкцій. А вони, як і всі посередники, вносять свої корективи в роботу, і не завжди позитивні. Один необережний рух — і деталь зіпсована. Приміром, на моделі майже 60 снастових блоків, кожний з яких — має довжину 2,5 мм, ширину 1,5 мм і висоту 1,3 мм. Спробуйте в ньому просвердлити два взаємоперпендикулярних отвори діаметром 0,3 мм. Напруження неймовірне! Часом 4—5-й блок виявляється браком, дуже часто ламається свердло. Особливо важко було виготовити цвяхи. В XV столітті цвяхи робили винятково з міді, тому я також виготовляв їх з цього металу. Вітрила зроблено з найтоншого китайського батисту, а снасті сплетено з натуральних ниток уручну. Модель покрито мастикою, виготовленою з масел та продуктів бджільництва. Це свого роду натуральний художньо-естетичний і декоративно-ужитковий продукт.

— А чому ви вирішили зробити модель саме «Санта-Клари»?

— У цієї каравели цікава історія. Її ще називають «Нінья», що в перекладі з іспанського означає «Дитинка». Це було улюблене судно Колумба — єдине, з тих, що брали участь у його перших експедиціях, яке потім, у 1499 році, плавало до острова Гаїті вже самостійно. Воно — символ епохи суднобудування кінця XV століття. Сьогодні це культова модель, котру мріють побудувати моделісти всього світу. На північному сході України я перший, хто зробив таку модель.

— Чи виставлятимете ви її на міжнародний конкурс судномоделістів?

— Це моя мета. Влітку 2003 року в одному з найбільших морських музеїв Європи у Гданську я хочу її показати на міжнародному конкурсі, де зберуться відомі майстри з усього світу. І цього разу сподіваюся на перемогу.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

Фото автора.

Соціальна політика: кожному за можливістю ... бюджету

КОМЕНТАР

Новий рік ми зустріли. І подарунки одержали. І дістався громадянам один на всіх держбюджет на 2003 рік. Як то кажуть, дарованому коневі (цього разу вівці) в зуби не заглядають.

Готуючи до зазначеного терміну цей фінансовий сюрприз, уряд, профспілки та парламент намагалися дійти консенсусу щодо певних соціальних нормативів, без яких, відповідно до закону, неможливо прийняти бюджет.

Цього разу мінімальний прожитковий рівень вирішили залишити торішнім, а саме — в розмірі 342 гривень. А от стосовно розміру мінімальної зарплати дебатували довго. Врешті-решт, Верховна Рада України ухвалила закон, що передбачає з 1 січня 2003 року підвищення мінімальної щомісячної платні за працю до 185 грн. (торік вона становила 165 грн.), а з 1 липня — до 237 грн. Однак цей документ Президент України не підписав.

Утім, доля даного законопроекту типова для його соціальних попередників. Усі вони за суттю своєю популістські, бо йдуть урозріз з фінансовим обгрунтуванням. От і цього разу глава держави порадив законодавцям розміряти підвищення зарплати відповідно до можливостей бюджету. Бо її збільшення до 237 грн. з нового року потребуватиме додатково від державної скарбнички 9,8 млрд. грн. А таку витрату в проекті головного фінансового закону не було передбачено.

Однак, за словами Першого віце-прем'єра, Міністра фінансів Миколи Азарова, в процесі виконання «реального» бюджету цього року з'являться ресурси для підвищення розміру мінімальної заробітної платні.

До речі, згідно з українським законодавством, мінімальна зарплата і прожитковий рівень мають буть рівними. За прогнозами експертів, до такої тотожності за сприятливої економічної ситуації у країні ці соціальні нормативи прийдуть у ліпшому разі до 2015 року. Ну а поки що Верховна Рада України зобов'язала Кабінет Міністрів до 1 березня цього року внести на розгляд парламенту пропозицію про поетапне зрівнювання цих величин.

Ольга ВІТЕР.

Товчена картопля для... геніїв

БАТЬКИ І ДІТИ

У вінницькій квартирі Федора Верещагіна, народного артиста України і Союзу РСР, часто збирався літературно-мистецький бомонд. «Найчастіше в нас бували, — згадує син Верещагіна — Федір Федорович, — Стаднюк і Майборода. Платон Майборода запам'ятався тим, що розмовляв лише українською мовою. Танцівник Есамбаєв, пригадую, сипав вдалими дотепами. Іван Козловський, голос якого звучав на весь світ, вразив своєю набожністю: перш ніж сісти за стіл, довго молився. Те саме робив після обіду».

На стіл зазвичай подавали товчену картоплю. Готувати її доручали малому Федору. Іван Стаднюк перший прихвалив її. Все допитувався, чим так смачно приправлено пюре. Відтоді й почалося: хтось із гостей на поріг — Федір брався за картоплю. А незвичайний смак вона мала тому, пояснює він усміхаючись, що додавав трішки звичайнісінького молока.

З п'яти років малий Верещагін виходив на сцену. У нього була своя роль: грав сина революціонера у спектаклі «Із іскри...». Разом з трупою Вінницького музично-драматичного театру, де батько був директором, а мати — актрисою, їздив на гастролі. Маршрути митців тоді були неблизькі — Тула, Свердловськ, Магнітогорськ. Виступали також у Ленінграді.

Вистава, в якій був зайнятий малий Верещагін, прославляла великого Сталіна. Коли почалося розвінчування культу особи, її одразу ж зняли з репертуару. Надалі, вирушаючи на гастролі, батьки залишали Федора-шестикласника дома. Хоча його артистичні здібності відзначали не менше, ніж уміння готувати картоплю. Батьки були переконані: син продовжить їхню справу. А дехто з поважних гостей під час розмови про майбутнє Верещагіна-молодшого обіцяв всіляко сприяти під час вступу до театрального. Сам Козловський готовий був допомогти Федорові стати студентом. Усупереч усьому він обрав інший шлях.

Федір Верещагін разом з батьком (крайній справа) і заслуженим діячем мистецтв України композитором Ростиславом Радченком на Ризькому узбережжі (1962 рік).

«На випускний вечір я йшов сам — батьки були на гастролях»

Що таке самостійність, якої так прагнуть хлопчаки, Федір по-справжньому відчув у шостому класі. Гастролі театру тривали два-три місяці. Старша сестра Елеонора стала тоді студенткою Київського театрального інституту. Родичів у місті в них не було. Федір залишався сам-самісінький.

— Я знав ціни у всіх найближчих кафе та магазинах, — каже Федір Федорович. — Грошей мені залишали з розрахунку один карбованець на день. Отож бухгалтерію доводилося вести скрупульозно. Я сам прав одяг, прасував. Але найбільше часу приділяв навчанню. Та ще й знаходив його для занять гімнастикою у спортшколі. Коли виконав норматив першого розряду, почастішали поїздки на змагання. Клопотів побільшало.

Під час плавання на кораблі — крайній праворуч врятований моряк Сафронов, поруч з ним Федір Верещагін.

На випускний Федір прийшов без батьків — тоді вони були з театром аж у Липецьку. І коли складав вступні іспити в інститут, вони також поїхали на гастролі.

— Своєму вибору професії, — продовжує Федір Федорович, — завдячую дуже поважній людині — професорові медицини Іванові Митрофановичу Грабченку. В центрі міста на будинку, в якому він мешкав, нині встановлено пам'ятну дошку на його честь.

Верещагіни і Грабченки свого часу були сусідами. Професор справив величезне враження на малого Федора. Особливо тоді, коли йому вдалося врятувати життя батькові: Федір Григорович Верещагін так захворів, що за спиною у нього шепотіли, мовляв, уже недовго залишилося топтати ряст. Але Грабченко зумів зробити неможливе — витяг Верещагіна, як кажуть, з того світу. Після медінституту, куди малий Верещагін вступив з першої спроби, доля ще ближче звела його з Грабченком: Іван Митрофанович був науковим керівником у майбутнього хірурга під час навчання у клінічній ординатурі. Забігаючи наперед, скажу: відомому вінницькому хірургові уже виповнилося шістдесят, а він і досі оперує, працюючи в госпіталі для інвалідів війни.

Найважче було оперувати під час шторму в океані

Не хотілося б говорити про сумне, але слів із пісні не викинеш. За своє життя хірургові Верещагіну так і не вдалося отримати власне житло. Після закінчення медінституту він потрапив за розподілом на Житомирщину — працював у районній лікарні в Малині. Молодий хірург підробляв ще й у відділенні швидкої допомоги: платню мав невелику — треба було за щось жити. Про те, з якою відповідальністю ставився до роботи, свідчить хоча б такий факт. Щойно до будинку, де він квартирував, уночі наближалася машина, зривався з ліжка й починав одягатися — щоб його довго не чекали. Згодом навчився відрізняти гул двигуна машини швидкої допомоги та інших авто.

З наданням квартири, даруйте на слові, його водили за ніс доти, доки не закінчився термін роботи як молодого спеціаліста: таким держава тоді гарантувала надання житла. Змушений був повернутися до Вінниці. В обласному центрі, як і тепер, влаштуватися на роботу було непросто. Запропонували поїхати у Могилів-Подільський — хірургом міської лікарні. Там його сумління одразу оцінили. Завідувач відділення Іван Васильович Маланчин порушив клопотання перед начальством про надання здібному хірургові житла, адже сім'я Верещагіна мешкала на приватній квартирі.

Сестра Елеонора під час роботи в Житомирському театрі.

— Та всі мої сподівання, — сумно жартує співрозмовник, — потопила... повінь. Того року Дністер, на березі якого лежить місто, двічі виходив із берегів. Без даху над головою враз опинилися сотні людей. Верещагіну разом з дружиною та малим сином не залишалося нічого іншого, як сідати на шию батькам.

Приятель Федора, Віктор Мироненко, з яким випадково зустрілися, дав добру пораду. Мироненко, він також лікар, щойно повернувся з Прибалтики. Ходив у плавання на риболовецьких суднах. Робота звична, зате заробітки значно вищі. «Якщо поталанить, — казав він, —можна зібрати грошей на кооперативну квартиру». Верещагін не знав, як дякувати другові, бо це був справді непоганий шанс.

У Таллінні влаштувався лікарем на морозильному риболовецькому траулері. Щоправда, уточнює Федір Федорович, зробити це було непросто: поки отримав згоду, півроку довелося чекати. Під час першого рейсу провів у океані чотири з половиною місяці. На Ірландському шельфі потрапили в 15-бальний шторм. «Такого навіть досвідчені моряки не пам'ятали. Відверто кажучи, не знали, чи виживемо».

Федір, попри все, пішов і в другий, і третій рейс —за два роки шість разів проводив у морі по два-три місяці. Якщо на траулері він був єдиним лікарем, то на плавбазі, де працював пізніше, налічувалося четверо-п'ятеро медпрацівників. Тут були операційна, лазарет на 10—12 ліжок, навіть своя лабораторія і рентген-кабінет. Обслуговували не тільки екіпаж судна. Надавали медичну допомогу морякам усіх траулерів, що перебували в їхній зоні, це приблизно сто суден.

Одного разу під час шторму їхнє судно «Станіслав Монюшко» віднесло в район Саргосового моря. «Ми потрапили в якесь зачароване коло, — згадує Верещагін. — До нас навіть не доходили сигнали з берега. Шторм не вгамовувався протягом тижня. Саме в цей час в одного з моряків на прізвище Сафронов, я його добре запам'ятав, бо потім ще довго спілкувалися, почався напад апендициту...»

Верещагін на схилі літ разом зі своєю заслуженою актрисою — донькою Елеонорою.

Проста операція стала для Верещагіна чи не найскладнішим випробуванням. «Апендицит до того ж був гнійний... Але дякувати, все минулося. Не хочу здатися нескромним, потім про цей випадок писали у прибалтійських газетах. Одну з них — «Рыбак Балтики» — зберігаю у своєму домашньому архіві».

Проштовхнутися в чергу на отримання кооперативної квартири в Таллінні Верещагін не зумів. Йому не раз обіцяли посприяти, та далі слів справа не пішла. Після двох років Федір знову, як він каже, подзвонив у двері батьківського дому. Титулований батько — Федір Григорович був удостоєний орденів Леніна, Трудового Червоного Прапора, мав звання, як уже згадувалося, народного артиста України й народного артиста Союзу — міг, звичайно, скористатися своїм авторитетом. Та він не став оббивати пороги кабінетів чиновників, з багатьма з яких підтримував приятельські стосунки. Старший Верещагін зробив інакше: «розміняв» свою трикімнатну квартиру, і лише тоді син із сім'єю нарешті оселилися у «своєму гнізді». Дарма, що то була тісна двокімнатна «хрущовка», де й досі мешкає Федір Федорович. Уже другий рік, відколи не стало дружини Алли Захарівни, він тут сам. Син — у Липецьку, працює в тамтешній філармонії, буває з концертами в Києві, виступав за кордоном. А Федір Федорович, як і раніше, оперує: до минулого року він очолював хірургічне відділення в госпіталі для інвалідів війни, тепер працює хірургом.

Вдову позбавили пільг почесного громадянина Вінниці

Сама у своїй квартирі й мати: Регіні Францівні — 84 роки. Тяжко хворіє. Немає сил виходити на вулицю. Тому син намагається частіше навідуватися, а якщо справи не пускають, спілкується з матір'ю телефоном. Федір Федорович каже, що старенька з прикрістю сприйняла те, що міська влада позбавила її пільг, наданих її чоловікові як почесному громадянинові Вінниці, — Верещагін 42 роки очолював муздрамтеатр. Він жодного разу нічого не попросив для себе у представників влади. Навіть автомобіля, належного йому як інвалідові першої групи, учасникові бойових дій у Великій Вітчизняній війні. До речі, ветеран так і не дочекався своєї черги на його отримання.

Регіна Францівна, до слова сказати, також була на війні. З перших її днів добровільно із сестрою пішла працювати у військовий госпіталь, а потім у складі фронтової бригади артистів 21-ї армії виступала разом з чоловіком перед воїнами, не раз місцем таких виступів ставала передова, де було чути свист куль і вибухи снарядів. Позбавлення її пільг, вважає вдова, це, крім усього, ще й наруга над пам'яттю чоловіка. Нехай такі рішення залишаються на совісті нової влади. Їй краще знати, як потрібно ставитися до таких, як Регіна Францівна, старих і немічних людей.

«У тебе портфель, як у Козловського...»

— Ви знаєте, — каже мій співрозмовник, — батько навряд чи образився б на таке рішення влади. Для нього в цьому світі існували лише театр і творчість. Їх він ставив понад усе. А решта, вважав він, дріб'язкове. У нього не було вихідних. Крім театру, де він проводив більшість часу, не хотів знати нічого.

Своїх гостей — чи то з Москви, Ленінграда, Києва —Федір Григорович приймав зазвичай удома. Й ніколи не просив, щоб якийсь благодійник, скажімо, директор ресторану, підсобив накрити стіл. Купував усе за власні кошти. Бувало, зарплати не вистачало. Тоді звертався у бухгалтерію з проханням видати аванс. Одного разу, пригадує син, батько взяв зарплату аж на три місяці наперед. Внук тоді пожартував: «Діду, для тебе це може погано скінчитися. Дивися, щоб тебе, як Бальзака, не посадили в боргову яму».

Коли приїхав Козловський, не вдалося купити спиртного. Воно тоді було в дефіциті. Пригощали маестро домашнім вином. Як воно йому сподобалося! Верещагін познайомився із всесвітньо відомим тенором після війни, коли вінничани гастролювали в Москві. Відтоді постійно підтримували стосунки. Після від'їзду гостя, в домі прижилася нова приказка. Якось Федір повернувся з портфелем, що нагадував зіжмакану ганчірку. «У тебе, сину, портфель, як у Козловського», — пожартувала мати. Портфель великого маестро весь був скручений дротиками. Але він цього не соромився. Казав, що ходив з ним на заняття ще в гімназії, а тепер зручно носити в ньому ноти.

— Іван Стаднюк, він ставив у Вінниці «Війну», — продовжує розповідь Федір Федорович, — не раз нагадував батькові, як йому поталанило в житті, що зустрів Регіну Францівну. Не кожна жінка могла б витерпіти таку творчу натуру...

Верещагіни зустрілися в Києві. Федір Григорович тоді навчався в театральному, а Регіна Францівна — у театральній студії при театрі імені І. Франка. У 1938 році у них народилася донька Елеонора, про яку вже згадувалося. Чудово грала в театрі, мала звання заслуженої артистки України, останнє місце її роботи — Київський Молодіжний театр. У 1994 році, коли Федір Григорович тяжко хворів, з Києва повідомили трагічну новину: Елеонору збила на смерть автомашина, біля їхнього будинку на вулиці Кудряшова. Документів тоді при ній не було. Тому лише через три дні донька впізнала матір у морзі. А через два роки після того не стало Федора Григоровича.

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

Фото з сімейного архіву Ф. ВЕРЕЩАГІНА.

Мій співрозмовник народився у далекій Башкирії: мати, Регіна Францівна, була там в евакуації. На перший теплохід, що відвозив евакуйованих, і досі при нагоді згадує жінка, вона не зуміла проштовхнутися. Як тільки він відчалив від берега, налетіли німецькі літаки. Одна з бомб упала на палубу... Повертатися додому було так само важко. В дорозі дитина захворіла. Стан здоров'я хлопчика, якому не було ще й двох років, був такий складний, що в одній з медчастин лікар відверто порадив батькам... залишити дитину, бо все одно не виживе.

Старший Верещагін «розміняв» свою трикімнатну квартиру, і лише тоді син із сім'єю нарешті оселилися у «своєму гнізді»

Загадки місячного скла

Під час гадань у ніч на Різдво багато хто згадує, що дзеркало — провідник у інший світ, спосіб осягнути незвідане, таємниче. А чи знаєте ви, що перші дзеркала було виготовлено у Венеції — місті, що відбивається у воді?

У чому таємниця нескінченного «дзеркального коридору»? Можливо, у «відображенні», яке закладене навіть у біблійському принципі створення нас, грішних? Адже Бог створив людину за своїми образом і подобою.

Прадавні люди вірили: коли людина бачить своє відображення у водоймі чи на будь-якій іншій віддзеркалюючій поверхні, те, що вона бачить, — це не просто її відображення, а її душа, що дивиться на неї. Сучасні африканські племена переконані, що крокодил може вбити людину, схопивши її відображення у воді, а серед зулусів вважається небезпечним заглядати в темну водойму через страх, що дух, який там живе, може схопити відображення і затягти душу до себе. З цих прадавніх вірувань походить багато наших сучасних повір'їв відносно дзеркал.

Вважається поганою прикметою розбити дзеркало. Це означає накликати на себе сім невдалих років або якесь конкретне нещастя в кшалт втрати близького друга або смерті в хаті, або смерті того, хто в цьому дзеркалі на той момент відбивався. Хоч би яким було походження цієї прикмети, є кілька способів запобігти нещастю. Найпростіший — кинути сіль через плече, а найскладніший — кинути розбите дзеркало у вогонь і його потемнілі осколки зберігати протягом року, щоб потім закопати їх.

Багато жінок не дозволяє немовлятам до року зазирати в дзеркало, боючись, що в них затримається ріст або вони будуть кволі, або рано помруть. Усім відомий звичай завішувати дзеркала в домівці, коли помирає хтось із сім'ї. Езотерики пояснюють це незвичайними властивостями дзеркала: всі, хто відображався в ньому, продовжують там жити. Душа померлого, кажуть вони, може заблукати в дзеркальному лабіринті й назавжди залишитися в ньому, не знайшовши правильного шляху в потойбічний світ. Адже неприкриті дзеркала відкривають їй одразу багато доріг у цей світ. Ув'язнення душі в дзеркалі, нехай і мимовільне, вважається тяжким гріхом і може обернутися для вас великим лихом.

З цієї ж причини особливого, точніше, обережного ставлення вимагають старовинні дзеркала. Вони чимось схожі на старі замки — так само сповнені примар і пам'яті про давно померлих людей, котрі відображалися в них раніше. Особливо небезпечні дзеркала із закарбованими в них душами померлих. Вони можуть навіяти лихо і прокляття не тільки особисто на вас, а й на весь ваш рід. Тому таке дзеркало треба розбити, щоб тим самим відмежувати себе від напасті й звільнити душу, що потрапила в дзеркальну пастку. Розпізнати такі дзеркала досить просто. Якщо перед котримсь із них тухне полум'я свічки, скільки б його не запалювали, то це напевно вказує, що в цьому дзеркалі томиться чиясь душа.

Колаж Євгенії ВАСИЛЬЧЕНКО.

Зазвичай вважається, що коли в хаті багато дзеркал, це приносить удачу. Західна магія пояснює це тим, що вони можуть віддзеркалювати зло й притягувати добро. Крім усього іншого, дзеркало символізує й гроші. Кажуть, якщо повісити його поряд зі столом в передпокої або на кухні — воно приверне багатство й достаток у домівку. Цікаво: в західній магії вважається, що в ідеалі жодне дзеркало не має висіти так, щоб «відсікати» голову найвищому члену сім'ї (це може спричиняти головний біль).

Але перейдемо до найголовнішого — ворожіння. Наші прабабусі ніколи не відмовлялися від можливості зазирнути в прекрасне далеке. Причому, як я з'ясувала у своєї бабусі, ворожили на чому завгодно. На ключах, на воску, на собачому гавканні і навіть на... тарганах. Як? Лягаючи спати, зав'язують таргана в рукав і кажуть: «Таргане, таргане, покажи той терем, в якому житиму». Вночі має наснитися той дім, в який суджено увійти заміжньою.

Дізнатися про своє майбутнє в наш час можна... по радіо або телевізору. Зачекайте, це не зовсім те, про що ви подумали. Я мала на увазі, що ви подумки загадуєте запитання або бажання, після цього навмання вмикаєте приймач. Перші почуті слова і побачена картинка — відповідь на ваше запитання. Трактувати сказане треба стосовно особисто до себе! Ворожать навіть на ліфті. Зачекайте, доки його хтось викличе. З шуму машинного двигуна визначте, вгору чи вниз поїхав ліфт. Вгору — на вас чекає кар'єрне зростання, справдження бажань і успіх. Вниз — крах сподівань і неприємності. По телефону також загадують справдження бажань. Якщо першим після загаданого вами бажання зателефонував чоловік, здійсниться задумане, якщо жінка — не варто сподіватися. Для чоловіків пророцтво діє навпаки.

Але найпоширеніше різдвяне ворожіння — на дзеркалах. На них ворожили приблизно так само, як на магічному кристалі. Після певних церемоній той, хто ворожить, зазирав у дзеркало і бачив у ньому віддзеркалений місяць, а також відповіді на свої запитання. Рекомендую для полегшення процесу пророкування й одержання оптимального результату перед початком прийняти всередину що-небудь зігрівне... Втім, чи прислухатися до цієї поради, — вирішуйте самі.

Є й інші ворожіння на дзеркалі. На стіл ставлять графин з водою, оточений з трьох боків запаленими свічками. Позаду графина ставлять дзеркало й треба в нього дивитися через графин. Що побачите в дзеркалі, те й справдиться.

Але найвідоміше ворожіння на дзеркалах називається «дзеркальний коридор». Щойно настане північ, візьміть два дзеркала різних розмірів (одне в 2—3 рази більше за інше) і поставте їх навпроти один одного. Утвориться дзеркальний коридор. Сядьте позаду меншого дзеркала й заглядайте поверх нього у велике. По обидва боки меншого дзеркала поставте свічки. Потім, набравшися терпіння, вдивляйтеся в дзеркальний коридор. Коли суджений з'явиться в кінці коридору, накрийте менше дзеркало чистою хустиною і одразу скажіть: «Цур мене!», а інакше пророцтво не справдиться.

Ну а якщо ви зовсім не вірите у ворожіння, білу й чорну магії та інші задзеркальні витівки, то все одно, перш ніж лягти спати в Різдвяну ніч, тричі подивіться в дзеркало, в якому відбивається вікно. Тоді уві сні можна буде побачити свою долю...

Яна СТАДІЛЬНА.

Образ Христа

Ізраїльські і британські судові антропологи спільно з програмістами, спираючись на матеріали археологічних і анатомічних досліджень, запропонували реконструкцію можливого образу Ісуса Христа.

Це зображення істотно відрізняється від звичного образу. На створеній з допомогою комп'ютера реконструкції зображено чоловіка з типово «селянським» обличчям, смаглявою шкірою, коротким витким волоссям і великим носом. Зріст Христа, за даними проведених досліджень, міг становити десь 177 сантиметрів, вага — майже 50 кілограмів.

Пропоноване вченими зображення Христа було створено переважно на підставі досліджень Річарда Нива, який працював у Манчестерському університеті в Англії.

Він очолив групу дослідників, котра працювала над реконструкцією, послуговуючись черепом ізраїльтянина першого століття нашої ери. У своїй роботі вони використовували наявну інформацію про колір шкіри і очей, риси обличчя мешканців Ізраїлю того часу. Залучали й матеріали Біблії. Потім на підставі нагромаджених даних зображення було змодельовано на комп'ютері.

Раніше за допомогою подібної технології вчені відтворювали зображення багатьох історичних персонажів, серед них — батько Александра Македонського і фрігійський цар Мідас.

«Це не зображення Ісуса Христа. Ми не можемо таке твердити. Адже щоб відтворити обличчя людини, треба мати її череп. Але приблизно такий вигляд міг мати Христос, — сказав продюсер телеканалу ВВС Жан-Клод Грагар, який зняв торік фільм «Син Бога». — Це найточніша версія зображення Ісуса Христа».

«Християни всього світу вірять у те, що Ісус Христос воскрес і вознісся, а отже, ми ніколи не знайдемо ані кісток, ані черепа, ані ДНК — тож важко буде знайти достатньо матеріалів, за якими можна було б точно відтворити його образ», — сказав Майк Філлон, представник журналу Popular Mechanics, на сторінках якої було оприлюднено зображення.

Фото АП.

ФОТОФАКТ

Фото АП.

Мама цього Діда Мороза з Нового року їздить на спеціальному автобусі... для жінок. Влада Делі випустила їх на лінії з 1 січня. Нововведення має забезпечити безпеку городянок. Багато жінок у столиці Індії їздять на рикшах, щоб уникнути чіплянь пасажирів-чоловіків в автобусах. Жінки цим нововведенням задоволені, проте деякі журналісти вже заявили, що це не розв'язання проблеми, а дискримінація за статевою ознакою.

Розлучення як подарунок

Вибирання різдвяного подарунка — заняття часом непередбачуване. Інколи як презент люди обирають речі, здатні вразити непідготовлену уяву. Тим паче що Інтернет дає найширший вибір — від м'яких іграшок до... шлюборозлучних процесів.

Так, так, і джентльмен із Ессекса, який заплатив 85 фунтів за завантаження з сервера Інтернету всієї необхідної для розлучення документації уже з 1 січня зміг розпочати процес розлучення в найближчому для нього суді. А зробив він усе це на Різдво.

Творці британського мережевого сервісу Divor1ce-Online, відкритого три роки тому, аж ніяк не чекали, що люди почнуть використовувати їхній сервер навіть у різдвяний вечір. Керівник проекту містер Кінан просто вражений тим, що сталося. До того ж він, хоч як це смішно, на цьому процесові виграв парі в 50 фунтів, довівши, що люди користуватимуться сервісом у Різдво. Водночас інтернетівські юристи не бачать у тому, що сталося, нічого дивного. Саме напередодні Різдва з його метушнею стосунки часто розпадаються геть.

А що казати про нас, в яких Різдво настає після Нового року...

Непорочне зачаття під питанням

Більш як чверть священнослужителів англіканської церкви не вірять у непорочне зачаття Христа. Про це свідчить безпрецедентне опитування, що його провела газета «Санді телеграф» перед Різдвом. Думки 27 відсотків священиків висловив вікарій із графства Гемпшир, який побажав залишитися невідомим: «Народження Христа, його дитинство та юність були звичайні, а надприродним було його доросле життя».

При цьому духовні пастирі підкреслили, що така думка не вплине на їхню службу в церкві.

ВІСТІ З ДІАСПОРИ

Різдво у Вільнюсі

Греко-католицький монастир отців василіян розташований у Вільнюсі на історичному місці, де ще за язичницьких часів було замордовано трьох віленських мучеників за християнську віру.

З дозволу церковних ієрархів Різдво в монастирі святкують за григоріанським календарем, як і в більшості парафій переважно католицької Литви. От і цього року в церкві Пресвятої Трійці при монастирі відбулася служба Божа, котру провів ігумен Павло Яхимець. Після служби відзначити Святвечір прибули люди як із столиці, так і з інших міст Литви. Більшість з них зрілого та похилого віку, але були й діти, наймолодшому із котрих ще не виповнилося й двох років. Після молитви, частування кутею присутні побачили Різдвяну виставу (вертеп) у виконанні самодіяльних артистів. Потому відбувся імпровізований концерт, де люди українською, литовською, російською мовами читали власні твори й виступали з привітаннями. Федір Зубров, наприклад, прочитав вірша, написаного на самому Святвечорі.

У підготовці вертепу брала участь сестра Ганна Злочевська із Згромадження сестер від ангелів. Таких сестер у Вільнюсі десятеро, вони несуть непомітну, але потрібну людям службу.

Церква, мабуть, єдина інституція, куди литовські українці приходять, не поділяючись за організаціями чи гуртками. Як і на Батьківщині, їм бракує єдності. Але те, що вони щороку відзначають і Святвечір, і Великдень, і інші релігійні свята, свідчить —асиміляція українців не зайшла занадто далеко.

Володимир СТРОЙ.

Вільнюс.

ОПЛЕСКИ

Привіт, рік Козла! Пардон, Кози

Здавалося, що, всупереч тексту Андерсена, все закінчиться добре. Адже Принц уже обійняв Русалоньку і заявив усім глядачам, які дивилися спектакль, що одружиться з нею, та раптом... На сцені з'явилася самовпевнена принцеса з якоїсь заокеанської країни, і Принц перекинувся до неї, бо був переконаний, що саме вона його врятувала... Німа сцена: сотня дитячих наповнених сльозами очей усе ще вірить, що Принц схаменеться. Але ні. І тут у мертвій тиші пролунав тремтячий від образи голос хлопчиська: «От козел!». І ви знаєте, ніхто в залі, крім дорослих, навіть не усміхнувся...

Гадаю, артистам столичного Молодого театру такий ось оклик із залу — найвища похвала, свідчення того, що наших дітей, які фанатично люблять жахливих Покемонів, Телепузиків і Тамагочі, на щастя, все ще можна зворушити історією Русалоньки, в якої немає життєстверджувального голлівудського хеппі-енду. Хоча це як поглянути...

З не меншим задоволенням у тому ж таки Молодому театрі діти в новорічні свята дивилися і волковського «Чарівника смарагдового міста». Щоправда, в залі лише єдина школярка, та й то за підказкою дорослого, змогла назвати автора знаменитої казки. І порівняно з промовою «Русалоньки», яку артисти не стали пристосовувати до сучасності, в «Чарівникові» зла фея чомусь вигукувала реперські гасла англійською, а силу в боягузливого лева вливали з пляшечки з кока-колою.

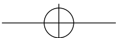
Ще одним прекрасним новорічним і різдвяним подарунком нашим дітям став спектакль Театру юного глядача «Снігова королева». Чималий успіх у дітлахів мають і гастрольні спектаклі московських фігуристів. Вистава Театру льодових мініатюр Ігоря Бобрина справила таке враження, що багатьом батькам не залишилося нічого іншого, як бігти і купувати своїм чадам ковзани. Єдине, що трохи затьмарило враження, це незавидний заздалегідь півгодинний виступ народного хору. Можете собі уявити, як важко було пояснити п'ятирічній дитині, що тільки-но хор закінчить «розігрів», з'явиться Аліса і Білий кролик.

Крім того, малюків порадували чудовими спектаклями київські драматичні театри, а про циркову новорічну програму кажуть як про одну з найкращих. Як завжди на висоті були столичні «ялинки». Одне слово, можна без лестощів сказати, що Київ дуже гідно зустрів Новий рік, який є все-таки дитячим святом. І як добре, що рік Кози почався для більшості юних киян і їх ровесників, які приїхали на канікули в гості, не з телевізора, де Том традиційно лупцює Джеррі, а із зустрічі з живою казкою!

Яна ОСАДЧА.

Фото АП.

Через лід до зірок

«Наша назва довга, як пісня», — каже Ольга Петрова, директор спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву з фігурного катання на ковзанах «Сюїта» головного управління з фізкультури і спорту Київської міськдержадміністрації. Але ще довшим і важчим є шлях спортсмена до омріяних висот.

Цього року ДЮСШОР «Сюїта» відзначатиме своє 15-річчя. Київська школа фігурного катання (а всього їх в Україні нині п'ять — у Дніпропетровську, Харкові, Одесі та ще одна в столиці) уже вписала свої сторінки в історію спортивних перемог. Серед її вихованців —чемпіонка СРСР 1988 року Наталя Горбенко, чемпіон Європи 1992 року, бронзовий призер чемпіонату Європи 2000 року Дмитро Дмитренко, чемпіон світу серед юніорів 1995 року Галина Маняченко. Сьогодні в школі займається 248 дітей віком від трьох років. На цих знімках — наймолодші вихованці. Тренер Віра Вольпова стала для цих малюків і першим учителем у житті — адже на тренуваннях їй доводиться не лише навчати спортивним азам, а й часто витирати носа чи сльози, допомагати долати «не хочу» і «не можу», знаходити підхід до кожного характеру.

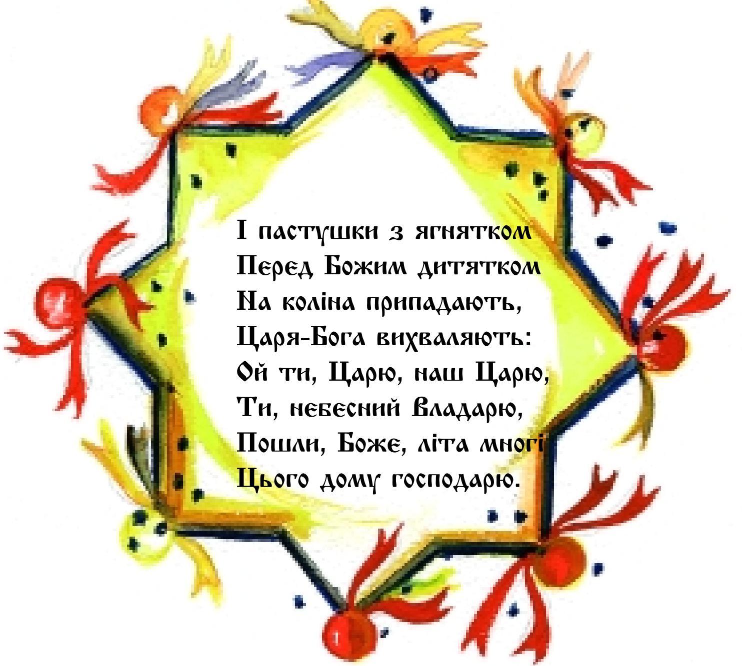
На жаль, сьогодні фігурне катання вже не є таким масовим видом спорту, як колись, коли у групах займалося по 50 чоловік. Нині мізерного державного фінансування вистачає лише на зарплату тренерів (в 94 гривні) та оплату оренди льоду для груп спортивного вдосконалення, де вже тренуються діти старшого віку. Школа та Федерація фігурного катання намагаються допомогти перспективним спортсменам у виїзді на змагання, придбанні ковзанів та пошитті костюмів. А для малюків навчання платне, тож усе тримається на ентузіазмі батьків і тренерів.

Після торішньої зимової Олімпіади в Солт-Лейк-Сіті, де наші фігуристи не завоювали жодної медалі, фігурне катання, хоча саме воно принесло незалежній Україні перші олімпійські нагороди, Держкомспорт відніс до так званих неперспективних видів спорту. «З одного боку, можна зрозуміти, що, коли грошей нема, фінансують ті види спорту, де країна може претендувати на першу десятку в світі, — каже Ольга Петрова. — Але з другого — не розвиватиметься спорт, не матимемо й медалей. У нас немає таких високих результатів, як раніше чи як, скажімо, нині в Росії, бо вже нема такого вибору дітей. Держава повинна підтримувати спорт, і не лише спорт високих досягнень, а й дитячий. А ще хотілося б, щоб Верховна Рада прийняла закон, який дозволив би не оподатковувати ті кошти, які можуть виділити на підтримку спорту спонсори».

До того ж у фігуристів є ще одна одвічна проблема — відсутність власної спортивної бази.

Але, сподіваємося, буде і на нашій спортивній вулиці свято. Адже є ще в нас і школи, і тренери, і юні таланти, і обіцянки високопосадовців не втратити високий статус України як олімпійської держави.

Юліана ШЕВЧУК.
Фото Богдана МАСЛЯНИКА.

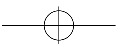

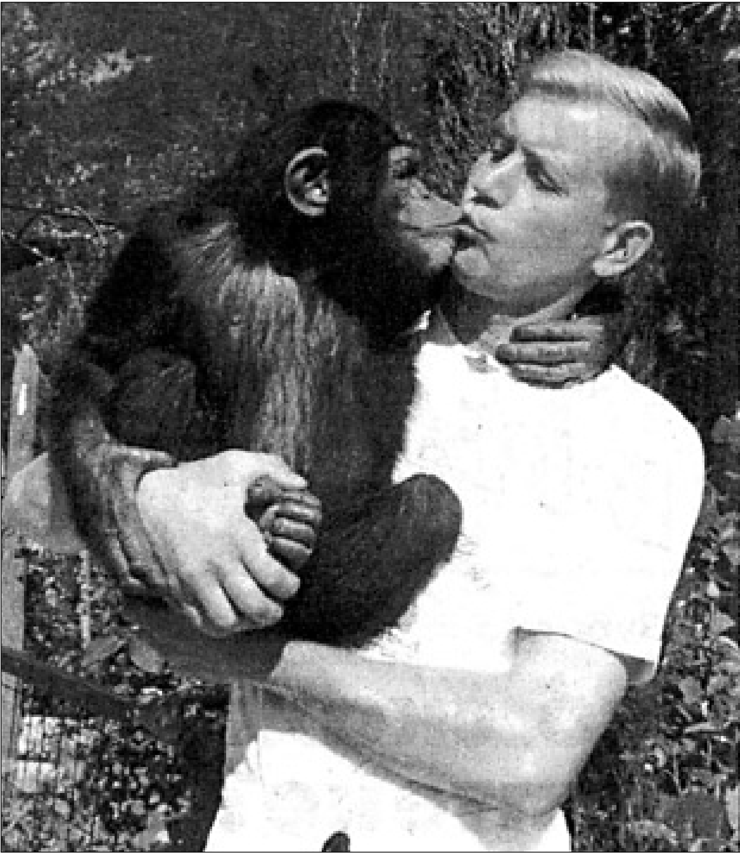

СУСПІЛЬСТВО

Кожен звір має жити в парі

Ялтинський зоопарк визнано зразковим серед зоопарків Центральної та Східної Європи

Завдяки цій програмі Ялтинського зоопарку, після трьох років самотності, коли він спостерігав, як у сусідніх «сімейних» вольєрах народжуються тигренята, ведмежата, левенята, мавпенята, страусенята, павичата, фазанята, леопард Котя днями діждався своєї нареченої...

У достатку, теплі, за склом

Самка амурського леопарда виявила до Коті особливу приязнь. А він — до неї та її дитинчати, з яким наречена прибула до нього від господарів. Турботливі господарі зоопарку «Казка» Олег і Оксана Зубкови сподіваються, що невдовзі тут обов'язково з'явиться ще одне маленьке леопарденя. Для цього створили всі умови: зимує нова сім'я в достатку і теплі, за склом. У світі популяція амурських леопардів налічує приблизно менш як сорок тварин. Тож поява нового леопардика жадана для всіх: і родини Коті, й працівників «Казки», і відвідувачів першого в Криму, досі єдиного в Україні і державах СНД такого успішного приватного зоопарку. Вже також підшукали пару для зебри й шимпанзе, невдовзі має з'явитися і слон з подругою.

Не віриться, що п'ять років тому тут, світячи ребрами, сумно очікували їжі вічно голодні віслюк, гірський козел, дві кози, два яки і кілька ведмежат. А павичів і цесарок розікрали. Колишній директор, знаючи доброту і любов Олега до тварин, сам умовив зайняти його місце, а єдиний на той час на всьому Південнобережжі зоокуток у селищі Лівадія на законних підставах приватизувати.

На придбання занедбаного белебня пішли всі заощадження. Каторжною працею сім'я чотирьох ентузіастів перетворила звалище, через безпліддя віддане в оренду радгоспом-заводом «Лівадія», у справжній ботанічний сад з кипарисовими алеями, секвойями, пальмами, ялинками, понад сотнею видів субтропічних рослин, сотнями плодових дерев, клумбами, на яких понад дві тисячі одних лише троянд.

«Мореходка», «човник», «Казка»

Лише сам — у минулому киянин, випускник керченської «мореходки», а тоді столичного вищого військово-морського училища, котрий з колишнього «човника» виріс до директора солідного турагентства, яке кинув, бо через вплив наслідків чорнобильської біди здоров'я рідних вимагало негайного переїзду до Криму — Олег Зубков знає, чого коштувало перетворити колишній жалюгідний звіринний «бомжатник» на престижний зоопарк, що відповідає європейським стандартам, який занесено до єдиного державного реєстру підприємств і організацій України з видом діяльності — ботсади і зоопарки. Тоді як майже всі державні зоопарки у великих містах ледве зводять кінці з кінцями, а сусідні живі куточки на Грушевій галявині, в Алушті, Алупкинському і Фороському парках припинили своє існування, Олег зумів відстояти генеральний план реконструкції «Казки», оформити відведення її 2,5 гектара землі, створити справжній оазис для звірів з просторими, затишними і чистими вольєрами під черепицею, вигульними двориками, ветеринарним кабінетом, карантином і сховищами для кормів, водними каскадами і озерцями для тварин й ігровими майданчиками, кімнатами сміху і кафе — для дітвори.

А скільки довелося воювати колишньому військовому з тодішнім ялтинським чиновництвом, яке видало наказ виконкому закрити зоопарк. Воно ніяк не могло втовпити, чому Зубков узявся будувати на кам'янистій, але дорогоцінній землі узбережжя не казино чи крутий ресторан для відпочивальників, не віллу, чи котедж собі, а ціле містечко для тварин. **Переслідування припинилися лише після того, як у відповідь на черговий штраф (на суму якого можна було годувати звірів цілий місяць), виписаний ялтинськими податківцями, що звично присікалися до дрібнички, Олег, так і не удостоївшися у фіскальників прийому, привіз до них своїх сімох мавп з плакатами: «Панове чиновники, будьте людьми у ставленні до тварин!» ще й пообіцяв привести завтра тигра, ведмедя і верблюда, а коли продовжуватимуть вставляти ломаки в колеса — то й усіх своїх диких друзів. Відтоді чиновники називають його Мауглі і свої «курортні порядки» в Олегових «джунглях» встановлювати не наважуються.** Ще раніше закінчилися візити й некабінетних рекетирів, яким на запитання: «Де золото?», молодий директор показав свої вічні мозолі та пояснив, що «даху» не має й не матиме, а оббирати зоопарки так само негоже і соромно, як приміщення, дитсадки.

Сьогодні тут майже півтисячі звірів і понад сто видів пернатих. За планом Олега Зубкова, колекція «Казки» має вирости до понад тисячі тварин і птахів.

Як макаку-резуса Джона відучили від згубних звичок

Щоб невідлучно опікуватися «братами нашими меншими», сім'я «зоовласника» разом із двома синами-помічниками живе цілий рік у будівельних вагончиках. «Білої» і «чорної» роботи стільки, що навіть ніколи відвідати свою двокімнатну ялтинську квартиру. Київську продали, та ще й досі з боргів не вилізли: спробуй прогодуй таку дику ораву. За кормом доводиться об'їжджати мало не всі села півострова, нещадно торгуватися за кожен шмат м'яса, кіло яблук, буряків, капусти, зерна, бадилля... А попереду ще й будівництво капітальних споруд для нових мешканців. Сьогодні зоологічну експозицію постійно поповнюють верблюди, поні, ослики, на яких можна покататися; відкриті для спілкування, але закриті за гратами — мавпи, леви, тигри, ведмеді, рисі, єноти, вовченята, лисенята, австралійські страуси, африканські ватуми, орли, грифи; територією прогулюються павичі, цесарки, лебеді, безліч яскравих карликових курей. Приїздять вони сюди на новосілля з Асканії-Нової, Київського, Харківського, Миколаївського, Черкаського зоопарків, численних приватних колекцій. Місця вистачає всім, адже «Казка» не лише рятує за збереження рідкісних тварин, але й рятує багатьох їх від загибелі. **Лише завдяки доброті дивом врятували тут і виходили рідкісного білоголового сипа. Хронічного алкоголіка — макаку-резуса Джона, який в барі розважав публіку тим, що безперестанно пив горілку і палив цигарки, тут відучили від згубних звичок, дозволивши зрідка лише пляшку пива у спеку. Врятували від смерті циркового ведмедя Марсика, якого збиралися усипити за агресивність. Залікували рани величного, рідкісного нині гірського грифа, який поранив крило об високовольтну лінію електропередач. Червонокнижного хижого птаха, який живе лише в Криму, назвали Гришею. Днями у нього з'явився товариш — дворічний чорний гриф.** Геть виснаженого, його легко зловили орнітологи. Вони передають колишніх господарів гір у зоопарк, який став останньою надією поранених, хворих і знесилених птахів. Фахівці кажуть, що кількість чорних грифів у вольєрах нині обернено пропорційна їх чисельності на волі, де на них полюють двоногі хижаки з рушницями, капканами і петлями, а техногенна діяльність цивілізації відбирає останні шанси вижити. **За недавніми спостереженнями, цього року в Криму зауважено лише два (!) гнізда чорного грифа, а на останній прикормці м'ясними відходами їх було помічено тільки сім (!) особин. А ще десять років тому цих гордих птахів з понад двометровим розмахом крил налічували більш як 120. Виходить, що доля останніх у світі екземплярів чорного грифа — колишньої окраси кримського неба і гірських скель — стала залежати від того, чи зможуть вони розмножуватися у вольєрах ялтинського зоопарку «Казка».**

Бо в голодній неволі сімферопольського зоокутка в Дитячому парку про це й не йдеться: у тісній клітці, де гігантські птахи страждають від атрофії м'язів крил, які їм ніде розправити, навіть виживання цього вимираючого виду перебуває під питанням. А на будівництво просторого вольєру немає коштів: спромоглися лише відвести місце і чекають спонсора, який допоміг би і сімферопольцям зберегти цих рідкісних птахів, як в Ялті — практично у природних умовах.

Олег Зубков, котрий узяв шефство над великою дикою сім'єю, любить повторювати: «Звірі мають жити в людських умовах».

Сьогодні до його голосу прислухаються: він став віце-президентом Української асоціації зоопарків і акваріумів, улюбленцем телевізійників, газетярів і дітвори, а зоопарк — місцем охорони диких тварин від «цивілізованої» діяльності їх старших братів — людей. Його визнано зразковим серед зоопарків Центральної та Східної Європи.

Нині біля входу до «Казки» продають корм для звірів, і кожен бажаючий може купити його і пригостити дитинчат природи. Почастішали тут і дні відкритих дверей для бажаючих подружитися з мешканцями звіринцю: це коли автобус з написом «Зоопарк» підвозить і відвозить дітвору безплатно, а квитків на воротах не питає ніхто.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Фото з архіву.

ДАЛІ БУДЕ

Святвечір

Вечір напередодні Різдва припадає на останній день посту. Тому і страви мають бути пісними. На Святвечір і Різдво не можна лаятися, сперечатися, карати дітей. Добре було б повернути усі борги, нічого не позичати, забути всі кривди і зберігати добрий настрій. І не ночувати десь у людей, бо «цілий рік будеш блукати». Перед заходом сонця господар вносить з комори і ставить на покуті пишний сніп пшениці, жита або вівса — це дідух, символ врожаю. Слідом господиня вносить горщик з кутею, примовляючи: «Кутя — на покутя, а узвар — на базар».

Коли сходить перша зоря, починається вечеря. Передовсім запалюють воскову свічку. На святковому столі — 12 страв: кутя, гриби, вареники з капустою, млинці... Ложку куті підкидають до стелі —для бджіл, щоб рої велися. Першим чарку горілки випиває господар із побажанням здоров'я всім та за упокій померлих.

Після вечері дочки ворожать: збирають зі столу ложки і, вийшовши у двір, голосно калатають ними. З якого кутка одізветься собака, там живе суджений, за нього вона вийде заміж.

НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

Новий рік — до весни відлік

4 січня — Анастасії. «Скоро Настя на помості запросе три празники в гості».

6 січня — Святвечір, багатий вечір, багата кутя, вілія. Одне з найурочистіших свят, відзначають напередодні Різдва.

7 січня — Різдво. Одне з найбільших релігійних свят. З ним пов'язують народження Ісуса Христа.

8 січня — Богородиця. Вважалося, що це свято для жіноцтва важливіше, ніж Різдво, бо пов'язане з Матір'ю Божою.

9 січня — Степана, Стефана. Має бути морозяний день, а тому казали: «Прийшов Степан — на ньому червоний жупан».

Прикмети січня

- Якщо вночі з'явиться іній — вдень сніг не падатиме.
- Ворони розкаркалися — на мороз, а влаштували в небі хоровод — на сніг.
- Якщо січень сухий та морозяний, то буде сухе спекотне літо.
- Кільце навколо місяця — на сильний мороз.
- Місяць яскравий — на ясну погоду, а блідий, покритий туманцем — на сніг.

«Та прийдуть до тебе три празники в гості...»

Традиційно на січень припадає найбільше свят. Пам'ятаєте відому колядку:

Та прийдуть до тебе три празники в гості: Що перший же празник — Святеє Рожество, А другий же празник — Святого Василя, А третій же празник — Святе Водохреще...

Тривають Різдвяні свята два тижні — від 7 січня (Різдво) до 19-го (Водохреще). Напередодні Різдва, тобто 6 січня, готують першу кутю. Приправлене збіжжя ставлять у добре натоплену піч, щоб воно впріло. Надвечір господар на покуті із запашного сіна робить кубельце. Святвечір, або багата кутя, — родинне свято, його справляють, коли на небі спалахує перша зірка. З дванадцяти страв головною їжею є кутя й узвар. Після домашньої трапези діти відносять вечерю дідусям та бабусям.

Напередодні старого Нового року, 13 січня, — щедра кутя. Найрадісніша пора для дівчаток, адже після вечері вони ходять щедрувати. Щедрівки — величальні пісні для господарів, за що ті віддячують малечу смачними гостинцями. Дівчата цього вечора ворожать на хлопців, звичайно, потайки від них. Неспокійно батькам дівчат — стережуть ворота, адже хлопці-шибеники можуть щедро намастити їх дьогтем чи зняти й занести на інший куток села. Ніхто не ображається, всі витівки молоді сприймаються як новорічні жарти.

А вдосвіта на старий Новий рік хлопчики посівають, годиться посівати лише житнім зерном.

Українським символом на Новий рік вважається дідух. Його готують з першого зажинкового снопа. Кільканадцять пучків, обплетених соломинками, ув'язують у пишний вінок, знизу роблять трильчате розгалуження, щоб дідух міг рівно стояти. Верхівка його нагадує конусоподібний сніп з колоссям, а пучки, що зверху розгалужуються, обрамляють кольоровими стрічками. Ставлять на почесне місце напередодні багатої куті.

Третя кутя, яку готують напередодні Водохреща (Йордана), називається голодною. Це третє, завершувальне свято різдвяно-новорічного циклу і пов'язують з ним хрещення на Йордані Христа. На річці чи ставку вирізають у льоду хрест, священик, виголосивши молитву, освячує воду. Водохрещенська джерелиця може зберігатися протягом року.

Найпоетичніше різдвяно-новорічне дійство — колядування. Колядують гуртами: чоловіки, жінки, хлопці, дівчата. Обходять кожну хату, кожне обійстя, а господарі віддячують колядувальників грошима, смачними різдвяними наїдками.

ДО РІЗДВЯНОГО СТОЛУ

Кутя пшенична

Півкіла цілих зерен лущеної пшениці залийте холодною водою, варіть до розм'якшення та відкиньте на сито. Півсклянки меду розведіть у чотирьох склянках води, залийте пшеницю, поставте на слабкий вогонь, варіть до готовності. Наприкінці готування додайте родзинки, волоські або лісові горіхи, мак за смаком.

Гуска з яблуками

Гуску, вагою 2—3 кілограми, натерти сіллю. 8—10 кисло-солодких яблук розрізати навпіл, видалити серцевину, посипати цукром. Однією частиною яблук начинити гуску і місця розрізу зшити. Ніжки, крильця та шийку прив'язати до тушки. Покласти на деко спинкою вниз на палички і трохи полити водою. Посипати гуску зеленню і обкласти рештою яблук. Смажити в духовці і періодично поливати соком, що утворюється на деку. З готової гуски вийняти яблука, відрізати ніжки та крильця, потім відокремити передню частину від спинки. З грудинки зрізати філе. Шматочки покласти на блюдо, а наверх покласти шматки філе, ніжки, крильця — створюючи фігуру гуски. Навколо гуски покласти спечені яблука.

До столу подавати з відвареною або смаженою картоплею під соусом.

Замість яблук можна начинити гуску квашеною капустою.

РІЗДВЯНІ ІСТОРІЇ

Наталя СУМСЬКА, актриса:

— Щоразу напередодні зимових свят у моїй душі якесь сум'яття. Почуваюся ніби між двома Різдвами —католицьким та православним. Річ у тім, що моя бабуся Ольга Яківна (мамина мама) була полькою. Бабуся — тонка, романтична натура — народилася 25 грудня за старим стилем. Ось і виходить, що нібито і на католицьке свято, і на православне (за новим стилем)... Ці дні я не так святкую, як відчуваю духовно. Різдво — це тихе полум'я всередині душі. Та й не люблю я довго святкувати. До того ж нинішні щоденні торжества якось нівелюють головну подію зими. Ці всі презентації, церемонії нагородження... Було б добре, якби в житті було більше аскетизму. А так воно переобтяжене інсценуваннями свята. Часом хочеться закритися й нічого цього не бачити... Ховаюся в професії.

Павло ЗІБРОВ, співак:

— Моє раннє дитинство минало в селі. Тому про різдвяні обряди знаю не з чуток. Тоді в мене був дзвіночок, а в мого брата — акордеончик. Мама шила нам костюми, ми ходили по сусідах і колядували. У такий спосіб трохи заробляли.

Звичайно, в ті часи нас змушували забути про релігійні свята. Замінили нам Різдво Новим роком. Зате моя дочка Діана — вже інше покоління. Вона до Різдва ставиться серйозніше. Усе вертається на круги своя...

Як святкуємо? Моя дружина Марина завжди геніально створює святкову атмосферу. А цього року ми вирішили трохи відпочити від роботи — полетіти на Різдво в Єгипет. Тож свято в нас буде екзотичне. Ми з дружиною солідарні в головному, що стосується віри: мати Бога в душі, жити по совісті.

Ірина СКАЗІНА, співачка:

— Різдво — моє улюблене свято. Я з дуже віруючої родини. Коли в радянські часи на релігійні свята під церквами чергували «цербери», котрі дивилися, хто ж то ходить до храму, наша сім'я дотримувалася всіх обрядів. І кутя, і качка, і всі-всі належні страви у всі роки були на нашому столі. Нам тоді ніхто не заважав вірити, а нині тим паче. Звичайно, Різдво для мене —свято родинне. Я ніколи не працюю в ці дні. Як завжди, піду в Києво-Печерську лавру.

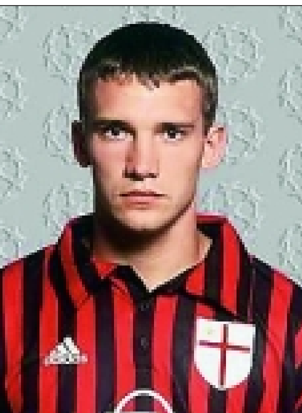

Марія БУРМАКА, співачка:

— Дуже люблю це свято. І хоч би як я зустрічала Різдво, для мене воно завжди особливе. І пов'язане з родиною і давніми українськими традиціями. Обов'язкові 12 пісних страв, молитва перед і після вечері, тарілка з кутею для тих, кого вже немає з нами. Різдво — це містерія, яка спонукає людей думати про хороше й ставати кращими й щирішими.

А святкувати його доводилося по-різному: і у великій компанії, і одного разу навіть на самоті (я тоді всю ніч проплакала). Адже і життя по-різному складалося.

Цього року ми всією родиною їдемо в Карпати, де живе моя свекруха. Буде цікаво й весело. Обов'язково завітаємо до брата чоловіка, він — священик у знаменитій Криворівненській церкві. На жаль, я пробуду там лише три—чотири дні. А хотілося б залишитися і на Василя, і на Водохреще.

Андрій ШЕВЧЕНКО, форвард італійського «Мілана» та національної збірної України з футболу:

— Це світле свято пам'ятаю з дитинства. У селах його відзначали і в радянські часи. Не була винятком і моя Двірківщина, де мешкав з мамою, дідусями та бабусями, численною ріднею. З Києва приїздив тато, котрий служив там в армії. На Святвечір за одним столом збиралась уся наша велика родина. Було весело й радісно.

Тепер, коли граю в Італії, доводиться двічі святкувати Різдво. На Заході це 25 грудня. Не забуваю і своє. Добре що поруч мої мама й тато. А за допомогою телефону маю можливість привітати рідних і друзів. Щоправда, у нас триває чемпіонат, тож особливо не розгуляєшся. Але головне, щоб у твоїй душі було щось світле, щоб були віра, надія і любов.

Зі святом усіх вас, дорогі співвітчизники!

ЖАРТОМА І ВСЕРЙОЗ

Загляньмо коню в зуби

Різдвяні свята — час подарунків. Що придумати для друзів, дітей, кумів? Практичне чи символічне, дороге чи не дуже? Перед ким хоч раз у житті не поставало таке питання? Підсумовані результати таких сумнівів опублікувала американська журналістка Мері Данливі. Вона опитала своїх знайомих, родичів і сусідів, щоб з'ясувати — які подарунки вони ненавидять одержувати. На підставі цього ненаукового дослідження Мері сформулювала перелік унікальних рекомендацій.

Вершиною чорного гумору вважається квиток в один бік, який урочисто вручається тещі. Також «добре» дарувати кулінарну книжку з рецептами жирних і солодких страв — людині, яка докладає всіх зусиль, щоб схуднути, набір сигар чи люльку — тому, хто недавно кинув курити, домашнє варення — діабетикам і сало — віруючим мусульманам чи євреям.

Можна підшукати зовсім непотрібну річ. Скажімо, літній людині — касету чи платівку з реп-музикою, а другу, що ніколи не тримав у руках хокейної ключки, — набір щитків. Гарні також розрізнені томи збірок творів або красиві каталоги одягу й техніки. А маленьким дітям варто придбати барабани й труби, рогатки, рушниці, що стріляють кульками, та інші предмети з арсеналу зброї масового ураження батьків.

Друзям, що зібралися на вечірку, — один подарунок на всіх: наприклад, подаруйте дорогу й красиву (але одну) кришталеву вазу.

Особливо гарні для подарунків взуття й предмети одягу, що аж ніяк не відповідають розмірам чи смакам того, кому дарують. Апофеозом такого презенту можуть стати нові кирзові чоботи 45-го розміру, які вручають юній дівчині.

Саморобні вироби прикладного мистецтва, особливо якщо їх зроблено за десять хвилин людиною, що не вміє малювати, ліпити, вишивати і т. д., стануть чудовим доповненням інтер'єру. Наприклад, надворі відшукується старий держак, скажімо, від мітли, очищається від бруду. Після цього на ньому акварельними фарбами малюються візерунки й малюнки. До ще мокрого держака прив'язується бантик. Подарунок готовий!

Родичам і близьким друзям рік у рік можна дарувати одне й те саме. Скажімо, усі «в захваті», якщо п'ять років підряд одержують у подарунок підставку для ручок або дитячий калейдоскоп.

Каміння, палиці, глиняні черепки, пригорщі землі тощо, підібрані біля Великої Китайської стіни, єгипетських пірамід, Ясної Поляни, вагонного депо № 13, теж «прекрасні» подарунки. Зрозуміло, що з часом їх цінність лиш підвищиться.

Якщо людина багато років професійно ловить рибу чи пече пиріжки, то висока ймовірність, що у неї вже є ВСЕ необхідне для риболовлі або випікання. Але ж ви не забули, що чоботар, як правило... Тому таким людям варто дарувати набори блешень або качалки, які їм украй потрібні.

У ситуації з повчальним подарунком важливий не сам предмет, а манера його вручення. Наприклад, «чудовим» подарунком є нова швабра, яку вручають невістці з дружньою напутньою порадою: «Може, хоч тепер ти будеш стежити за чистотою в домі?!»

Євдокія ПОДОРОЖНЯ.

(Наступний номер «ГУ» вийде 9 січня ц.р.)

Голос України

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.

Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 0311002. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»